

EN EL CENTENARI D'UN GRAN ESCRIPTOR

Ezra Pound, mirall literari

L'atrafegada vida del poeta nord-americà fou una recerca incessant en les tradicions de les més diverses literatures del món. Els *Cantos* segueixen rics de troballes.

Francesc Parcerisas

Enguany s'escau el centenari del naixement d'Ezra Pound, poeta nord-americà, manifestador de les escoles poètiques i literàries del segle, mussolinià, tastador de la cultura, prometeu literari de la cultura de l'home actual a través dels seus *Cantos*, traïdor a la pàtria, conseller subtil i, com tothom sap, «il miglior fabro» —segons fa la dedicatòria d'Eliot a *The Waste Land*. Personatge curiós, aquest Pound. Intentà de renovar la poesia amb experiències de caire avantguardista —vorticisme, imaginisme— que recolzaven parcialment en les arts plàstiques d'estructura geometritzant que quallaren a l'entorn del cubisme, però, al mateix temps, aprofundia en el pou sense fons de la cultura europea i n'extreia models que pretenia convertir en lliçons vives: Provença, la Itàlia renaixentista... En aquests *tableaux vivants* que són els *Cantos* trobem aquesta amalgama d'instantànies, de fotos al minut, extretes d'algun pou d'erudició —erudició no sempre igualment rigorosa—. D'aquí que, a aquest fons europeu, Pound afegeix ben aviat altres imatges culturals igualment temptadores.

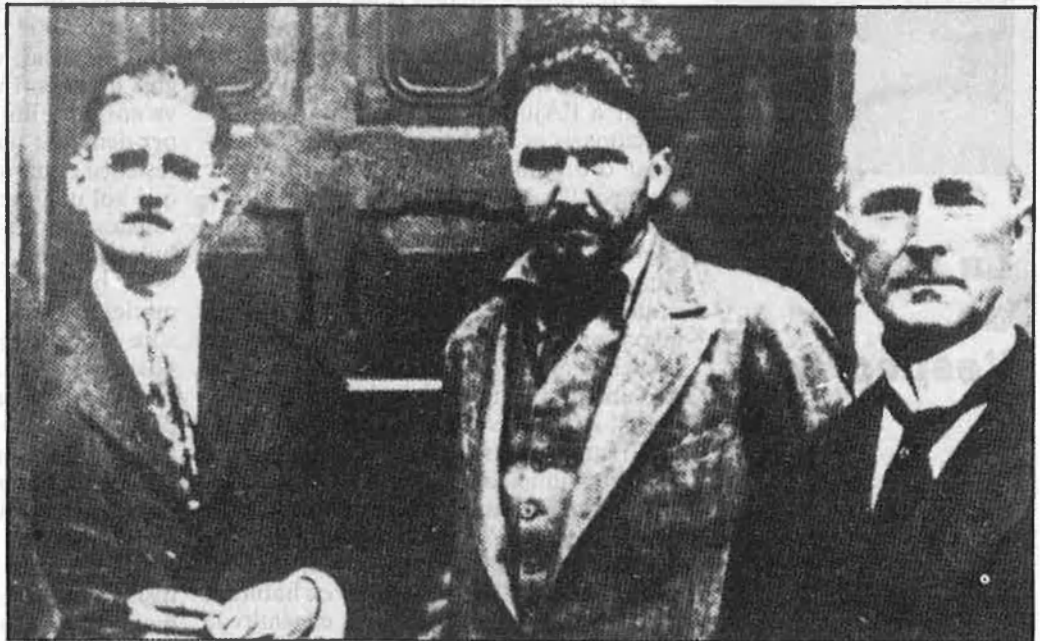
D'una banda, l'Amèrica pionera, emblema de la llibertat, i d'aquest conglomerat —vagament similar al mosaic polític de la Itàlia renaixentista— de l'Estat de la Unió. Els protagonistes en són Jefferson i Adams. De l'altra, l'herència puntual de la mil·lenària cultura xinesa: la versió japonesa d'un bostonià d'arrels segurament catalanes (curiós personatge de novel·la), Ernest Fenollosa. He-

rència, aquesta, que tindrà una influència notabilíssima en les noves generacions de poetes americans, en especial en els primers anys posteriors a la Segona Guerra Mundial, quan Pound, paradoxalment, ha de restar confinat a l'hospital de Ste. Elisabeth. I també l'interès pel Noh japonès, o per la primitiva lírica egípcia —traduïda dels jeroglífics, si no vaig errat d'osques, per un seu gendre—. I, naturalment, la part més important de totes: la tradició europea greco-llatina, que va d'Homer i Virgili als grans clàssics francesos, espanyols, anglesos...

Tanmateix, és curiós de constatar que el seu ventall d'interessos no va tocar, a l'Orient, la cultura índia —com ha fet O. Paz—; o en el món èpic europeu bandejà, ell que havia traduït *The Seafarer* de l'anglosaxó, les literatures nòrdiques —que tant han interessat Auden—; o que es capbussà en la cultura provençal sense tocar de més prop un Ausiàs Marc.

Curios, però no podia exigir-se-li una curiositat encara més voraç.

Si deixem de banda la seva poesia —indubtablement la part més substancial de la seva obra i la d'interès més perdurable—, ens adonarem que Pound va ser al centre d'un turbolent cultural que remogué amb força les aigües artístiques de l'apacibilitat burgesa de principis de segle. Els estudis sobre la seva figura —que són innumbrables, i entre ells, l'exemple «global» de *The Pound Era* d'Hugh

Joyce, Pound i John Quinn, a París, en 1923.

Kenner— ens el mostren amb una activitat incessable d'organitzador i catalitzador. És a dir, com un exponent de forces diverses que feien sondollar els ambients literaris. Si en llegim els articles aplegats a *ABC of Reading, Guide to Kulchur*, la correspondència o d'altres assaigs, veurem fins a quin punt la seva activitat incessant s'orientava, justament, a renovar aquella atmosfera estantíssima.

Que hi reexís plenament, ja són figures d'un altre paner. Fou un home més controvertit que respectat i, avui, els lectors esguarden tal volta amb un xic de desconfiança aquesta catedral immensa que són els *Cantos*. N'admirem la bellesa de les parts i la luxúria arquitectònica d'un projecte tan agosarat, com admirem el Gaudí de la Sagrada Família: una Babel exquisida, però, per força, discutible i incabada, un miratge temptador perquè és un joc de miralls subtils que reflecteixen, fins a l'infinit, les angonies i els triomfs de la nostra cultura.